

Kind van sneeuw

Eowyn Ivey

Kind van sneeuw

Vertaald door Lidwien Biekmann

Artemis & co

ISBN 978 90 472 0213 4

© 2012 Eowyn Ivey

© 2012 Nederlandse vertaling Artemis & co, Amsterdam en Lidwien Biekmann

© This edition published by arrangement with Little, Brown and Company,

New York, New York, USA. All rights reserved

Oorspronkelijke titel *The Snow Child*

Oorspronkelijke uitgever Little, Brown and Company; Reagan Arthur Books

Omslagontwerp Marry van Baar

Omslagillustratie © Getty Images/Photographer's Choice

Foto auteur © Stephen Nowers

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Antwerpen

Voor mijn dochters, Grace en Aurora

DEEL I

‘Vrouw, laten we naar buiten gaan en een sneeuwpop maken op ons erf, een meisje van sneeuw; misschien zal ze tot leven komen en ons dochtertje worden.’

‘Man,’ zei de oude vrouw, ‘wie weet wat er kan gebeuren. Laten we naar buiten gaan en een meisje van sneeuw maken.’

Uit: *The Little Daughter of the Snow*, Arthur Ransome

Wolverine River, Alaska 1920

Mabel had wel geweten dat het stil zou zijn. Daar ging het nu juist om. Geen kirrende of huilende baby's. Geen joelende buurkinderen op het pad. Geen klossende voetjes op de houten traptreden die door hele generaties waren uitgesleten, geen geklepper met speelgoed op de keukenvloer. Zulke hoorbare tekenen van haar onvermogen en haar verdriet zouden ze achter zich laten, en in plaats daarvan zou het stil zijn.

Ze had zich de stilte in het onherbergzame Alaska vredig voorgesteld, als sneeuw die 's nachts valt, als lucht die vol belofte maar zonder geluid is. Het bleek echter heel anders te zijn. Als ze de houten vloer veegde, krasten de takken van de bezem over de planken als een helleveeg die aan haar hart knaagde. Als ze de afwas deed, kletterden de borden en de kommen alsof ze braken. Het enige geluid dat niet van haar afkomstig was, kwam van buiten: een plotseling 'kauw, kauww'. Mabel wrong de vaatdoek uit en keek door het keukenraam naar buiten waar ze nog net een raaf van de ene kale berkenboom naar de andere zag vliegen. Geen kinderen die elkaar achternazaten door de herfstbladeren. Zelfs niet één kind op een schommel.

Ze hadden er wel een gehad. Een kleintje, stil, levenloos. Tien jaar geleden alweer, maar zelfs nu nog ging ze in gedachten vaak terug

naar de bevalling, pakte Jacks arm vast om hem tegen te houden en haar armen uit te strekken. Dat had ze moeten doen. Ze had het babyhoofdje in de palm van haar hand moeten vasthouden en een paar haartjes moeten afknippen om te bewaren in een medaillon om haar hals. Ze had naar het gezichtje moeten kijken, dan had ze geweten of het een jongen of een meisje was, en daarna had ze naast Jack moeten staan toen hij het kindje begroef in de winterse aarde van Pennsylvania. Ze had een gedenkteken op het graf moeten zetten. Ze had dat verdriet moeten toelaten.

Het was tenslotte een kind geweest, ook al had het meer op een wisselkind van de elfen geleken. Een smal gezichtje, een kleine kaak, een oortje dat eindigde in een punt, dat was alles wat ze had gezien, maar ze had gehuild omdat ze wist dat ze er toch van had kunnen houden.

Mabel stond te lang voor het raam. De raaf was al over de boomtoppen weggevlagen. De zon was achter een berg verdwenen en het licht vervlakte. De takken waren kaal en het gras grijs verdord. Niet één sneeuwvlok. Het was alsof alle schoonheid en glans uit de aarde was geschud en weggeveegd als stof.

Het was al november. Dat joeg haar angst aan omdat ze wist wat het betekende: kou die de vallei naderde als de dood, poolwind die door de kieren de blokhut binnenkroop. Maar vooral duisternis. Diepe duisternis die zelfs de schemerige uren verstikte.

Ze was blind de vorige winter in gegaan, zonder enig idee wat ze daar in dit nieuwe, harde land van kon verwachten. Nu wist ze dat wel. In december kwam de zon pas tegen het middaguur op, wierp een paar uur lang schemerig licht over de bergtoppen en ging daarna weer onder. Dan zat Mabel slaperig in de stoel naast de kachel. Zonder een van haar lievelingsboeken te pakken, waarvan de bladzijden nu doods waren. Zonder te tekenen, want wat moest ze in haar schetsboek vastleggen? Donkere luchten en duisternis. Het werd steeds moeilijker om 's ochtends uit het warme bed te

komen. Dan scharrelde ze half slaapwandelend een maaltijd bij elkaar en hing de natte was op in de blokhut. Jack wist de dieren ternauwernood in leven te houden. De dagen regen zich aaneen en de ijzige greep van de winter werd grimmiger.

Haar hele leven had ze geloofd dat er meer was, een mysterie dat net voorbij haar zintuigen fonkelde. Het gefladder van motvlin-ders op de ruit, de belofte van waternimfen in de beschaduwde beekbedding. De geur van de eiken die zomeravond waarop ze verliefd was geworden, de dageraad die over het koeienmeertje trok en het water in licht veranderde.

Mabel kon zich niet herinneren wanneer ze voor het laatst zo'n flikkering had gezien.

Ze pakte Jacks werkhemd en ging verder met haar verstelwerk. Ze probeerde niet uit het raam te kijken. Ging het maar sneeuwen. Misschien kon het wit de harde lijnen verzachten. Misschien kon de sneeuw het licht vangen en terugkaatsen in haar ogen.

Maar de hele middag bleven de wolken dun en hoog in de lucht hangen, de wind blies de laatste dode bladeren uit de takken, en het daglicht vervaagde. Toen Mabel dacht aan de verschrikkelijke kou die haar over een tijdje in de blokhut gevangen zou houden, werd haar ademhaling sneller en oppervlakkiger. Ze stond op en liep door de kamer heen en weer. 'Ik kan dit niet, ik kan dit niet,' zei ze in zichzelf.

Ze hadden geweren, daar had ze al eerder aan gedacht. Het jachtgeweer naast de boekenkast, een kleiner geweer boven de deur, en dan nog de revolver die Jack in de bovenste la van het bureau bewaarde. Ze had ze nog nooit afgevuurd, maar dat was niet wat haar tegenhield. Wat haar tegenhield, was het gewelddadige en het smerige, de schande die ervan gesproken zou worden. De mensen zouden zeggen dat ze zwak was, niet wilskrachtig, of dat Jack een slechte echtgenoot was. En hoe moest het dan met hem? Wat een schaamte en woede zou het bij hem teweegbrengen?

Maar de rivier, dat was iets heel anders. Daarvan kon niemand

de schuld krijgen, ook zij niet. Een ongelukkige misstap, zouden de mensen zeggen, en had ze maar geweten dat het ijs nog niet sterk genoeg was. Had ze het gevaar maar gezien.

Het begon al te schemeren. Mabel liep bij het raam vandaan om de olielamp op tafel aan te steken, alsof ze met het eten ging beginnen en op Jacks thuiskomst zou wachten, alsof deze dag zou eindigen als alle andere, maar in gedachten volgde ze al het pad door het bos naar de Wolverine River. Bij het licht van de lamp strikte ze haar leren laarzen, trok haar winterjas aan over haar daagse jurk en ging naar buiten. Haar hoofd en haar handen waren blootgesteld aan de wind.

Toen ze tussen de kale bomen liep, voelde ze zich tegelijk opgewonden en versuft. En ook angstig door haar doelgerichtheid. Ze dacht niet aan wat ze achterliet, maar alleen aan dit moment, dat een zwart-witte afgemetenheid had. Het harde gebonk van haar laarzen op de bevroren grond. De ijzige wind in haar haar. Haar krachtige ademhaling. Ze voelde zich vreemd sterk en zelfverzekerd.

Ze kwam het bos uit en stond aan de oever van de bevroren rivier. Het was hier rustig, maar zo nu en dan blies een windvlaag haar rok tegen haar wollen kousen en joeg wervelend zand over het ijs. Verder stroomopwaarts was de door de gletsjer gevormde vallei bijna een kilometer breed, vol grinddammen, op drift geraakt hout en slingerende ondiepe stroompjes, maar hier was de rivier smal en diep. Mabel keek naar de rotswand aan de overkant, die steil onder het zwarte ijs verdween. Daaronder zou het water tot ver boven haar hoofd reiken.

Die rotswand werd haar doel, ook al zou ze waarschijnlijk verdronken zijn voordat ze er was. Het ijs was maar ongeveer vijf centimeter dik, en zelfs midden in de winter zou niemand hier op dit verraderlijke stuk de rivier over durven steken.

Struikelend over grote keien daalde ze de steile zandoever af

naar een klein bevroren zijstroompje met dun, broos ijs. Daarachter was een droge grinddam waar een dikke boomstam op was blijven liggen, uitgebeten door weer en wind. Ze hees haar rok omhoog en klom eroverheen.

Ze kwam bij de hoofdtak van de rivier, waar het water nog steeds onder een laag ijs doorstroomde die niet wit en broos maar zwart en buigzaam was, alsof het ijs pas de afgelopen nacht was gevormd. Ze liet de zool van haar laars er voorzichtig overheen glijden en moest toen bijna lachen omdat het zo absurd was: voorzichtig doen om niet uit te glijden terwijl je bad om erdoorheen te mogen zakken.

Ze was al ruim een meter voorbij de vaste grond toen ze durfde te blijven staan en tussen haar laarzen door naar beneden keek. Het was alsof ze over glas liep. Daaronder zag ze de granieten rotsen onder het stromende, zwartblauwe water. Er dreef een geel blad voorbij; ze stelde zich even voor dat zij daar dreef en door het verrassend heldere ijs omhoogkeek. Zou ze, voordat het water in haar longen stroomde, nog even de lucht kunnen zien?

Hier en daar waren luchtbellen zo groot als haar hand vastgevroren als witte cirkels in het ijs; op andere plaatsen zaten grote spleten. Ze vroeg zich af of het ijs op zulke plekken zwakker was en of ze daar wel of juist niet op moest staan. Ze rechte haar rug, richtte haar blik naar voren en liep zonder naar beneden te kijken door.

Toen ze een stuk verder op de rivier was, en bijna de rotswand had bereikt, hoorde ze het gedempte ruisen van het water en voelde ze het ijs een beetje meegeven. Ze wilde niet kijken, maar deed het toch, en schrok. Geen luchtbellen. Geen barsten. Alleen een bodemloos zwart, alsof de nachtelijke hemel daar aan haar voeten lag. Ze verplaatste haar gewicht om de volgende stap naar de rotswand te zetten, waarbij ze een harde krak hoorde, een diep, resonerend geluid alsof er een reusachtige champagnefles werd ontkurkt. Mabel ging wijdbeens staan en haar knieën begonnen te trillen. Ze verwachtte dat het ijs het elk ogenblik kon begeven en

dat ze dan in de rivier zou vallen. Toen klonk er nog een geluid, een doffe ‘woempf’, en wist ze zeker dat ze het ijs voelde wegzakken, millimeters maar, bijna onmerkbaar behalve dan aan dat angst-aanjagende geluid.

Ze wachtte, haalde adem, maar het water kwam niet. Het ijs droeg haar. Ze schoof langzaam haar voet naar voren, eerst de ene, toen de andere, en zo schuifelde ze langzaam verder tot waar het ijs de rotswand raakte. Ze had nooit gedacht dat ze de overkant van de rivier zou bereiken. Ze legde haar handen op de koude rotswand, drukte haar hele lichaam en haar voorhoofd ertegen en rook de oude, vochtige steen.

De kou uit de rotsen trok door haar lichaam, dus liet ze haar handen los, draaide zich om en liep terug zoals ze was gekomen. Haar hart bonsde in haar keel. Haar benen voelden slap. Ze vroeg zich af of ze nu, op de terugweg naar huis, alsnog door het ijs zou zakken en sterven.

Toen ze de oever naderde, wilde ze gaan rennen, maar het ijs was heel glad waardoor ze er half schaatsend overheen gleeed. Ze kroop op de kant, hijgde, hoestte, moest bijna lachen, alsof het allemaal een lolletje was geweest, een krankzinnige weddenschap. Ze stond voorovergebogen, met haar handen op haar bovenbenen, en probeerde te kalmeren.

Ze ging weer rechtop staan en keek naar het land dat zich voor haar uitstreckte. Een eind verderop zakte de zon in de rivier en wierp een kille roze gloed op de besneeuwde bergtoppen aan weerszijden van de vallei. Verder stroomopwaarts reikten de wilgen, de sparren en de lage populieren in een staalblauw licht naar de bergen. Geen velden en hekken, huizen of wegen, geen levend wezen zover je kon kijken. Alleen maar wildernis.

Het was prachtig, vond Mabel, maar het was van een schoonheid die je verscheurde en kaal schuurde zodat je hulpeloos en kwetsbaar achterbleef, voor zover je nog leefde. Ze draaide zich om, van de rivier af, en liep naar huis.

De lamp brandde nog: toen ze de blokhut naderde, zag ze het gloeiende licht door het keukenraam. Ze ging naar binnen en werd overmand door de warmte en het flakkerende licht. Alles leek vreemd. Ze had niet gedacht dat ze hier zou terugkomen.

Het leek alsof ze uren weg geweest was, maar het was nog niet eens zes uur en Jack was nog niet thuis. Ze trok haar jas uit, liep naar de kachel en liet de warmte door haar handen en voeten trekken. Dat deed vreselijk veel pijn. Toen ze haar vingers weer kon bewegen, pakte ze de pannen en verwonderde zich erover dat ze zo'n alledaagse taak uitvoerde. Ze deed hout in de kachel, kookte het eten, en ging aan de ruwhouten tafel zitten, met rechte rug, haar handen gevouwen op schoot. Een paar minuten later kwam Jack binnen, stampte zijn laarzen op de mat, trok ze uit en veegde wat stro van zijn wollen jas.

Misschien zou hij op de een of andere manier voelen wat zij had overleefd. Ze keek naar hem en wachtte af. Hij waste zijn handen boven de gootsteen, ging tegenover haar zitten en boog zijn hoofd.

‘Here, zegen deze spijze, amen,’ mompelde hij.

Ze legde op elk bord een aardappel, gekookte wortels en bruine bonen. Ze spraken geen van beiden. Alleen het geschraap van messen en vorken op de borden was hoorbaar. Ze probeerde te eten, maar dat lukte niet. De woorden lagen als stenen op haar maag, en toen ze eindelijk sprak, was elk woord een zware last die ze maar nauwelijks kon dragen.

‘Ik ben vandaag naar de rivier geweest,’ zei ze.

Hij keek niet op. Ze wachtte tot hij zou vragen waarom ze dat had gedaan. Misschien kon ze het hem dan vertellen.

Jack prikte met zijn vork in de wortels en veegde de bonen bij elkaar met een stuk brood. Hij liet niet merken dat hij haar had gehoord.

‘Er ligt al ijs tot aan de rotsen aan de overkant,’ zei ze heel zacht. Ze wachtte af, met neergeslagen ogen en ingehouden adem, maar ze hoorde alleen dat Jack kauwde, en met zijn vork over het bord schraapte.

Mabel keek op, naar zijn verweerde handen en gerafelde mouwen, de kraaienpootjes naast zijn ogen, die hij strak op zijn bord gericht hield. Ze kon zich niet herinneren wanneer ze voor het laatst die huid had aangeraakt en de gedachte daaraan veroorzaakte een pijnlijk gevoel van eenzaamheid in haar borst. Ze zag een paar zilvergrijze haren in zijn rode baard. Sinds wanneer zaten die daar? Dus hij werd ook al grijs. Ze werden oud zonder dat ze dat van elkaar hadden gemerkt.

Ze schoof haar eten heen en weer met haar vork. Ze keek naar de lamp aan het plafond, naar het schijnsel dat daaruit kwam. Ze huilde. Ze liet de tranen over haar wangen stromen, langs haar neus, naar haar mond. Jack at door, nog steeds met gebogen hoofd. Ze stond op en zette haar bord op het kleine aanrecht. Met haar rug naar hem toe veegde ze de tranen weg met haar schort.

‘Dat ijs houdt nog niet,’ zei Jack. ‘Ga er nog maar niet op.’

Mabel slikte en schraapte haar keel.

‘Nee, natuurlijk niet.’

Ze bleef het aanrecht opruimen tot haar ogen weer helder waren en schepte toen nog wat wortels op Jacks bord.

‘Hoe gaat het op dat nieuwe veld?’ vroeg ze.

‘Gaat wel.’ Hij at zijn aardappel op en veegde zijn mond af.

‘Ik wil de komende dagen de rest van de bomen rooien en wegslepen,’ zei hij. ‘En dan nog de stronken uitbranden.’

‘Zal ik je komen helpen? Ik zou dat vuur in de stronken kunnen opstoken.’

‘Nee. Ik red het wel.’

Die avond in bed was ze zich meer dan anders van hem bewust: van de geur van stro en dennentakken in zijn haren en zijn baard, zijn lichaam op het krakende bed, het geluid van zijn trage, vermoede ademhaling. Hij lag op zijn zij, met zijn rug naar haar toe. Ze stak haar arm uit om zijn schouder aan te raken, maar liet hem weer zakken en staarde in het donker naar zijn rug.

‘Denk je dat we het zullen redden in de winter?’ vroeg ze.

Hij gaf geen antwoord. Misschien sliep hij al. Ze draaide zich om naar de muur van boomstammen.

Toen hij toch antwoordde, klonk hij hees. Mabel vroeg zich af of hij geëmotioneerd was of alleen maar slaperig.

‘We hebben geen keus.’

Toen Jack de volgende ochtend naar buiten ging om het paard voor de wagen te spannen, was het zo koud dat zijn leren laarzen hard bleven en zijn vingers verstijfden waardoor hij ze niet goed kon bewegen. Er stond een harde noordenwind, die over de rivier kwam. Hij zou graag binnen zijn gebleven, maar hij had Mabels taarten al in doeken gewikkeld en in het krat gelegd om naar het dorp te brengen. Hij sloeg zijn armen tegen zijn lijf en stampte met zijn voeten om het bloed te laten stromen. Het was verdomd koud: ondanks zijn lange onderbroek en zijn dikke spijkerbroek voelde het alsof hij alleen maar een dun laken om had. Het was niet bepaald prettig om bij de warme kachel weg te moeten en er alleen op uit te gaan. De zon kwam bijna op aan de overkant van de rivier, maar gaf een zwak en zilverachtig licht waar je niet veel aan had.

Jack klom op de open wagen en sloeg met de teugels. Hij keek niet meer om, maar voelde de blokhut achter zich verdwijnen tussen de sparren.

Toen hij een eind verderop langs een open veld kwam, leek het alsof zijn paard over zijn eigen benen struikelde; daarna schudde hij met zijn manen. Jack hield halt en tuurde over het veld en naar de bosrand, maar zag niets.

Dat rotbeest. Hij zou graag een mak trekpaard willen, zo'n traag

en oersterk dier. Maar paarden waren hier zeldzamer dan kippen-tanden, en hij had weinig keus gehad: een ouwe merrie met een doorgezakte rug die zo te zien op haar laatste benen liep, of deze jonge, nauwelijks bereden ruïn, die geschikter was om rond te pa-raderen in een bak dan voor het harde werk. Jack was bang dat dat dier zijn dood nog eens zou worden.

Een paar dagen geleden was hij boomstammen uit het nieuwe veld aan het trekken toen het paard was geschrokken van een tak, naar voren was gesprongen en Jack tegen de grond had gegooïd. Het had niet veel gescheeld of hij was verpletterd door de boom-stam. Zijn onderarmen en scheenbenen waren geschaafd en hij had sindsdien elke ochtend last van rugpijn.

Dat was het grootste probleem. Niet het schichtige paard, maar dat hij een vermoeide oude man was geworden. Dat besef lag als een steen op zijn maag, en voelde alsof hij iets verkeerd had ge-daan. Dit werk was te zwaar voor een man van zijn leeftijd. Hij schoot niet erg op, ook al ploeterde hij elke dag nog zo hard. Na de lange zomer en de sneeuwloze herfst had hij nog steeds niet ge-noeg land ontgonnen om van te kunnen leven. Hij had dit jaar een trieste aardappeloogst van een klein veldje gehaald; van de op-brengst had hij nog maar net genoeg meel kunnen kopen om de winter mee door te komen. Hij had nog geld over van de verkoop van zijn aandeel in de boerderij in Pennsylvania om het nog een jaar uit te houden, samen met het geld dat ze verdienden met de taarten van Mabel.

Maar het zat hem toch niet lekker dat Mabel het huishouden in die ruwe houten blokhut moest doen en ook nog geld moest ver-dienen met taarten bakken. Ze had een heel ander leven kunnen hebben. Ze kwam uit een rijke familie, was dochter van een hoog-leraar in de literatuur; ze had een leven kunnen leiden vol boeken en kunst, lange gesprekken kunnen voeren met andere dames. Personeel, porseleinen theekopjes en petitfours die door iemand anders waren gebakken.

Toen hij een eind verderop door een halfontgonnen veld reed, schrok het paard opnieuw, gooide zijn hoofd omhoog en hinnikte. Jack hield de teugels in. Hij keek om zich heen, naar de omgezaagde bomen en naar de berken, sparren en populieren in de verte. Het was doodstil in het bos, er was geen vogeltje te horen. Het paard schraapte met zijn hoef over de harde grond en bleef toen staan. Jack hield zijn adem in zodat hij beter kon luisteren.

Iemand keek naar hem.

Maar dat was een idiote gedachte. Wie kon hier nu zijn? Hij vroeg zich niet voor het eerst af of wilde dieren hem ook het gevoel konden geven dat hij werd bekeken. Beesten als koeien en kippen konden de hele dag naar je rug staren zonder dat je hun ogen voelde prikken. Maar misschien was dat met wilde dieren in het bos wel anders. Misschien was het een beer, die door het bos scharrelde en naar hem en zijn paard keek. Het leek onwaarschijnlijk, zeker nu het bijna winter was. Dan waren ze al bezig om een hol te zoeken voor hun winterslaap.

Zo nu en dan bleef zijn blik haken aan een boomstronk en een schaduw tussen de bomen. Hou daarmee op, ouwe, zei hij in zichzelf. Je maakt jezelf gek als je naar dingen kijkt die er niet zijn.

Hij pakte de teugels weer, maar keek nog één keer achterom. En toen zag hij het: een beweging, een roodbruine schicht. Het paard briepte. Jack draaide zich langzaam om op de bok.

Een rode vos schoot tussen de omgevallen bomen door. Het dier verdween even, maar dook weer op, vlak bij de bosrand, en rende met zijn volle rode staart dicht tegen de grond. Plotseling bleef de vos staan en keek op, keek hem aan, met zijn smalle, gouden ogen. Het was alsof Jack de wildernis recht in de ogen keek.

Jack draaide zich weer om, gaf een tikje met de teugels en liet het paard draven. Ze waren allebei blij dat ze de vos achter zich konden laten. Een uur lang zat hij ineengedoken tegen de kou op de bok en reed hotsend en botsend door kilometers onaangestast bos. Toen hij bijna in het dorp was, ging het paard sneller lopen en